



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 1575-09-12 נכסי ארקין בע"מ נ' פקיד שומה למפעלים גדולים
ע"מ 1629-09-12 משה ארקין נ' פקיד שומה למפעלים גדולים

1

בפני כב' השופט מגן אלטוביה

המערערים:

1. נכסי ארקין בע"מ
 2. משה ארקין
- ע"י בא כח עוה"ד זאב אוסלקה

נגד

המשיב:

פקיד שומה למפעלים גדולים
ע"י בא כח עוה"ד אריק ליס ואדם טהרני - פרקליטות מחוז
תל אביב (אזרחי)

2

3

פסק דין

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

רקע ותיאור המחלוקת

בשנות המס הרלבנטיות הייתה המערערת חברה משפחתית כמשמעותה בסעיף 64א לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א – 1961 (להלן: "הפקודה") כאשר מר משה ארקין (להלן: "מר ארקין" או "המעורר"), אשר החזיק במלוא הון המניות של המערערת, היה הנישום המייצג.

בשנות המס הרלבנטיות השקיעו המערערים כספים בשוק ההון והפיקו הכנסות מהשקעות אלה. במקביל מימשו המערערים ניירות ערך הנקובים ו/או צמודים למטבע חוץ תוך כדי הפסד שנגרם מירידת שער החליפין של מטבע החוץ.

בדוחות הכספיים לשנות המס שבערעור דיווחו המערערים על קיזוז ההפסד שנבע מירידת שער החליפין של מטבע החוץ מרווחים שנצמחו להם ממימוש השקעותיהם בשוק ההון.

המשיב לא קיבל את קיזוז ההפסד האמור, וכך קבע:

"בחישוב רווח ההון בגין מימוש ניירות ערך הנקובים במט"ח או הצמודים למט"ח יש לחשב את רווח ההון על פי הגדרת המונח "מדד", הקבועה בסעיף 88 לפקודת מס הכנסה. מכאן שיחיד ובכלל זה חברה משפחתית שהכנסותיה החייבות מתחייבות במס בידי "הנישום



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 1575-09-12 נכסי ארקין בע"מ נ' פקיד שומה למפעלים גדולים
ע"מ 1629-09-12 משה ארקין נ' פקיד שומה למפעלים גדולים

1 המייצג" שהוא יחיד ייחשבו את רווח ההון כאשר בסיס ההצמדה של
2 המחיר המקורי הינו השינוי בשער החליפין.
3 במידה ולחברה המשפחתית/הנישום המייצג (היחיד) היה נוצר רווח הון
4 מניירות ערך עקב עליית שע"ח, רווח הון זה היה פטור ממס (זאת לאור
5 הגדרת המונח "מדד" כאמור לעיל) בידי (הנישום המייצג). כפועל יוצא
6 מכך, הפסדי ההון מניירות ערך שנוצרו כתוצאה מירידת שער החליפין
7 אינם מותרים בקיזוז וזאת לאור האמור בסעיף 92 (א) (1) לפקודת מס
8 הכנסה, הקובע את העיקרון לפיו אין להתיר בקיזוז הפסדי הון אשר
9 אילו היו רווחי הון לא היו מחויבים במס.
10 כתוצאה מכך, אין להתיר לחברה ולנישום המייצג לקזז את הפסד ההון
11 מניירות ערך (בגובה השערוך לשער החליפין").

12 המערערים אינם משלימים עם קביעות המשיב ומכאן הערעורים שלפני.

דינו

- 13
14
15
16
17 1. עיקר המחלוקת בין הצדדים הינה באשר לאופן בו יש לפרש ו/או ליישם את הוראות סעיף
18 92 (א) (1) לפקודה, שזו לשונו:
- 19
20 "סכום הפסד הון שהיה לאדם בשנת מס פלונית ואילו היה ריווח הון
21 היה מתחייב עליו במס, יקוזז תחילה כנגד ריווח ההון הריאלי וכל שקל
22 חדש של היתרה יקוזז כנגד שולשה וחצי שקלים חדשים של סכום
23 אינפלציוני חייב...".
- 24
25 2. שאלת פרשנות סעיף 92 (א) (1) לפקודה בקשר עם קיזוז הפסד הנובע משינוי בשער מטבע
26 חוץ בו נקוב נייר ערך זר נדונה בפני בע"מ 13-02-13485 כלל פיננסים בטוחה ניהול השקעות
27 בע"מ נ' פקיד שומה תל אביב 5 (פורסם בתקדיון) (להלן: "עניין כלל").
- 28
29 3. בעניין כלל סקרתי את הוראות סעיף 92 (א) (1) לפקודה, ואת המונחים "ריווח הון", "הפסד
30 הון", "נכס" ו- "מדד" המוגדרים בסעיף 88 לפקודה, והגעתי למסקנה כי על פי לשון סעיף
31 92 (א) (1) לפקודה, ההקבלה בין הפסד ההון לבין ריווח ההון הנדרשת לצורך קביעת הזכות
32 לקיזוז הפסד הון מכוח הוראות סעיף 92 (א) (1) לפקודה, מחייבת התייחסות למהות הנכס
33 ממנו נובע הפסד ההון או ריווח ההון (שם, פסקה 2), ועל כן, ובהתחשב בהגדרות שלעיל
34 הרלבנטיות לסעיף 92 (א) (1) לפקודה, ניתן להבחין בין רכיב נייר ערך חוץ לבין מטבע החוץ



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 1575-09-12 נכסי ארקין בע"מ נ' פקיד שומה למפעלים גדולים
ע"מ 1629-09-12 משה ארקין נ' פקיד שומה למפעלים גדולים

- 1 בו הוא נקוב, ולראות בכל אחד מהמרכיבים האלה נכס נפרד. בהתאם, במקרה של הפסד
2 הון הנובע ממכירת נייר ערך חוץ יש להקביל בין הפסד ההון הנובע מהשינוי בשער נייר
3 הערך לבין ריווח ההון הנובע מהשינוי בשער נייר הערך. בנוסף או במקביל יש להקביל בין
4 הפסד הון הנובע מהשינוי בשער מטבע החוץ בו נקוב נייר הערך ביחס לשקל לבין ריווח ההון
5 הנובע מהשינוי במטבע החוץ בו נקוב נייר הערך ביחס לשקל. מאחר וריווח ההון הנובע
6 משינוי בשער נייר הערך חייב במס, אזי הפסד הון משינוי בשער נייר הערך ניתן לקיזוז.
7 מנגד ומאחר וריווח הון הנובע משינוי בשער מטבע החוץ בו נקוב נייר ערך פטור ממס, אזי
8 הפסד הון הנובע משינוי בשער מטבע החוץ בו נקוב נייר ערך אינו ניתן לקיזוז.
9
- 10 4. בעניין כלל הגעתי למסקנה שאין לאפשר קיזוז הפסד הון הנובע מירידת שער מטבע החוץ בו
11 נקוב נייר ערך גם בהתחשב בשיקולים להרחבת זכות הקיזוז שזכרו בע"א 2895/08 פקיד
12 השומה למפעלים גדולים נ' חברת מודול בטון השקעות בתעשייה בע"מ (להלן: "עניין
13 מודול") (שם, פסקה 6).
14
- 15 5. לשיטת המערערים ניתן לקזז הפסד הנובע מירידת שער מטבע החוץ ביחס לשקל מריווח
16 הון ולביסוס עמדתם זו טוענים הם כדלהלן:
17
- 18 א. עיקרון יסוד בדיני המס הינו כי חישוב ההכנסה החייבת מתבצע בערכים נומינליים
19 בשקלים חדשים, ומנגנוני ההתאמה למדד הינם חריג המדגיש את הכלל. מכאן,
20 שכל עוד לא נקבע אחרת באופן מפורש יש לחשב את הכנסתו החייבת או את
21 הפסדיו של הנישום במונחים נומינליים, ובהתאם יש להתייחס להפסד הון כהפסד
22 נומינלי גם במקום שהיה הפסד הון ריאלי. על כן, הפסד הון יחושב כמקשה אחת,
23 באופן שאין לפצלו למרכיבים הנובעים משינויי מדד.
24
- 25 ב. פיצול מרכיבי ההפסד, באופן שיקוזז השינוי בשער החליפין בעת ייסוף השקל
26 משמעו פגיעה בעיקרון הנומינליות וניסיון לשנות את "כללי המשחק" שנקבעו
27 מפורשות בדבר חקיקה ראשי, אומצו על ידי רשויות המס ובפסיקת בתי המשפט
28 בת"מ 146/07 שיפמן משה נ' רשות המיסים (פורסם בתקדיון) ובע"מ 20209-09-10
29 משה שיפמן ואח' נ' פקיד שומה פתח תקווה (פורסם בתקדיון).
30
- 31 ג. על ריווח הון הנובע ממכירת ניירות ערך זרים על ידי נישום תושב ישראל מוטל מס,
32 ועל כן ולנוכח הנטען לעיל, ניתן לקזז הפסד הון הנובע ממכירת ניירות ערך זרים
33 מריווח הון גם אם ההפסד נובע משינוי בשער מטבע החוץ בו נקוב נייר הערך.
34 לעומת זאת, גישת המשיב, מהווה אפליה פסולה "שכן לא די בכך שנישום ממוסה



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 1575-09-12 נכסי ארקין בע"מ נ' פקיד שומה למפעלים גדולים
ע"מ 1629-09-12 משה ארקין נ' פקיד שומה למפעלים גדולים

- 1 דרך קבע על מרכיב השחיקה בעיתות של אינפלציה ופיחות, אזי, בעת יסוף בשער
2 המטבע כאשר נגרם הפסד במונחים שקלים, מבקש המשיב להשית מס על מרכיב
3 ההפסד".
4
- 5 ד. אימוץ גישת המשיב סותרת את עמדת רשות המיסים לפיה אין למסות בעת
6 דיפלציה את מרכיב הקרן, בכל מקרה, לא כל שכן בנסיבות המקרה כאן של ייסוף
7 שער החליפין כאשר מדד המחירים לצרכן היה חיובי. יתר על כן, גם במונחים
8 דולריים ריאליים הפסיד הנישום סך של \$2,414 המהווה שחיקה אינפלציונית
9 לעליה בפועל של מדד המחירים לצרכן בארה"ב בתקופה הרלבנטית.
10
- 11 ה. בעניין מודול, נקבע על ידי כבוד השופט י' עמית כי נקודת המוצא היא שכאשר
12 קיים חוסר בהירות בדבר היקף תחולת דיני קיזוז ההפסדים, יש להעדיף גישה
13 המרחיבה את תחולת הזכות לקיזוז על פני גישה המצמצמת זכות זו. מכאן שאפילו
14 קיים ספק ביחס לתחולת זכות הקיזוז הקבועה בסעיף 92 (א) (1) לפקודה, יש
15 להחיל זכות זו בעניינו.
16
- 17 6. שקלתי כל אחת מטענות העוררים שלעיל ולא מצאתי באף אחת מהן או בכלן יחד כדי
18 לשנות מהמסקנה אליה הגעתי בעניין כלל, לפיה אין להתיר קיזוז הפסד שנגרם מירידת
19 שער החליפין מריווח הון. ער אני לתחושת 'אי הצדק' הנלווית להתעלמות הלכאורית
20 מירידת השווי בערכים שקליים, הגם שאותה תחושה מצריכה בחינה כלכלית לשם
21 אישושה, אולם זהו עניין מובהק למחוקק. כבר הערתי כי בית המשפט מפרש את חוק המס
22 בתוך ועל רקע משטר מס שהחוק קובע ושהוא נתון בו. שינוי משטר המס כדוגמת שינוי
23 הנחת המוצא שבסעיף 92 האמור, הוא כאמור, עניין למחוקק.
24
- 25 7. ביחס לטענת המערערים לפיה הפקודה מושתתת על חישוב הכנסה חייבת בערכים
26 נומינליים ועל כן, ובהעדר הוראה מפורשת אין לפצל את מרכיבי הפסד ההון, ראיתי
27 להוסיף, כי המונח "מדד" מוגדר בסעיף 88 לפקודה, כדלהלן:
28
- 29 **"מדד" – מדד המחירים לצרכן כפי שפורסם...; ואולם מי שבהיותו**
30 **תושב חוץ רכש נכס במטבע חוץ כדין, רשאי לבקש שיראו את שער**
31 **המטבע שבו נרכש הנכס כמדד. על אף האמור, לעניין נייד ערך בידי**
32 **יחיד, הנקוב במטבע חוץ או שערכו צמוד למטבע חוץ, יראו את שער**
33 **המטבע כמדד;"**
34



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 1575-09-12 נכסי ארקין בע"מ נ' פקיד שומה למפעלים גדולים
ע"מ 1629-09-12 משה ארקין נ' פקיד שומה למפעלים גדולים

- 1 הנה כי כן, הפקודה קובעת הסדר מיוחד לעניין נייר ערך, באופן המבחין בין מרכיבי
2 ההשקעה בנייר ערך הנקוב במטבע חוץ. דהיינו, למרות שמדובר לכאורה בעסקה אחת,
3 לצרכי מס קיימת הבחנה בין ההשקעה בנייר הערך לבין ההשקעה במטבע החוץ בו נקוב נייר
4 הערך.
5
- 6 8. עוד טוענים המערערים כי הסיפא של הגדרת "מדד" בסעיף 88 לפקודה, מתייחסת ל"יחיד",
7 ובנסיבות המיוחדות של מקרה זה בו מדובר בחברה משפחתית אין להחיל הוראה זו על
8 המערערים. תמיכה לגישה זו מוצאים המערערים באמור בו"ע 1346/08 תל און אחזקות
9 ופיתוח נ' מנהל מיסוי מקרקעין (להלן: "עניין תל און").
10
- 11 9. בע"א 306/88 אורי פלונשטיין ואח' נ' פקיד שומה, חיפה (פורסם בתקדין), דן בית המשפט
12 בשאלה האם ניתן להטיל על נישום מייצג בחברה משפחתית היטל על פי חוק ההיטל על
13 בעלי הכנסות גבוהות (הוראת שעה), התשמ"ד – 1984, כאשר על פי הוראות החוק האמור
14 ההיטל מוטל על "יחיד". כך נקבע (שם, פסקה 4):
15
- 16 "סיכומו של דבר, הרקע לקביעת המוסד המשפטי של "חברה"
17 משפחתית" בפקודה הוא ברצון להיטיב עם ציבור הנישומים על ידי
18 יצירת פיקציה משפטית, לפיה רואים הכנסתה החייבת של חברה
19 כהכנסתו של יחיד על כל המשתמע מכך.
20 ...
- 21 בענייננו, מבקשים המערערים ליהנות מכל העולמות. מחד גיסא הם
22 מבקשים ליהנות משיעורי המס המופחתים החלים על נישום שהוא
23 יחיד, במובחן מהחברה, אך מאידך גיסא, אין הם מוכנים לספוג הכבדה
24 לשעה בתנאי המיסוי של אותו יחיד...אי החלת חוק ההיטל לגבי
25 הכנסתה חבת ההיטל כהכנסת יחיד חבת היטל, משמעה מתן גושפנקא
26 לכך, שהחברה תמצא במצב של גם נהנית וגם לא חסרה, בו – זמנית. לא
27 לכך כווננו דעתם מחוקקי חוק ההיטל וסעיף 64 א' לפקודה".
28
- 29 10. זאת ועוד. מטעם המערערים העיד רו"ח דוד גלבע, ובחקירתו הנגדית העיד כך (ש' 15 ע' 6
30 לפרוטוקול הדיון מיום 29.4.2013):
31
- 32 "ש. האם נכון שבמקרים בהם נמכר נייר ערך שנקוב בדולרים בריווח
33 האם נכון רכיב הריווח שנובע מהעלייה בשער החליפין ביקשתם
34 וקיבלתם פטור במס?



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ע"מ 1575-09-12 נכסי ארקין בע"מ נ' פקיד שומה למפעלים גדולים
ע"מ 1629-09-12 משה ארקין נ' פקיד שומה למפעלים גדולים

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

ת. נכון".

מעדותו זו של רו"ח דוד גלבע עולה כי ככל שמדובר בפטור ממס הנובע מהסיפא של הגדרת המונח "מדד" ראו המערערים להחיל עליהם הוראות אלה, ואולם כעת כאשר מדובר באותן הוראות מכוחן אין להתיר בקיזוז רווח הנובע משינויי שער המטבע בו נקוב נייר ערך זה, מתכחשים המערערים להחלת הוראות אלה עליהם. כזאת אין לקבל.

11. אין חולק, שטענת המערערים לפיה "זכאים הם לחשב את הכנסתם החייבת באופן שמדד המחירים לצרכן מהווה את בסיס ההצמדה", אינה מעוגנת בהוראות הפקודה (ש' 20 ע' 6 לפרוטוקול הדיון מיום 29.4.2013). על כן, אין לי אלא לדחות את טענתם החלופית של המערערים בעניין זה.

סוף דבר

הערעורים נדחים.

המערערים ישלמו למשיב את הוצאות המשפט, ושכ"ט עו"ד בסך 40,000 ₪.

מזכירות בית המשפט תמציא את פסק הדין לבאי כח הצדדים

ניתן היום, ב' כסלו תשע"ה, 24 נובמבר 2014, בהעדר הצדדים.


מגן אלטוביה, שופט